

Masarykova univerzita v Brně
Filozofická fakulta
Ústav hudební vědy
Sdružená uměnovědná studia

UMĚNÍ PRO UMĚNÍ, NEBO PRO PENÍZE
Seminární práce

Autor: Lukáš Sterenčák
UČO: 415943
Typ studia: kombinované
Imatrikulační ročník: 2012

V Brně 2. ledna 2012

Obsah

1	Rozbor encyklopedického hesla “Umělecká hodnota“	2
1.1	Obecná definice v kontextu uměleckého prostředí	2
1.2	Kritéria hodnocení z hlediska umělecké hodnoty.....	2
1.3	Umělecká hodnota jako pojem – důvody vzniku.....	3
2	Předmluva k úvaze	3
3	Hodnocení umění	4
4	Umělecká hodnota v souvislosti s vybranými díly	4
4.1	Malý princ (<i>Le petit prince</i>) – Antoine De Saint Exupéry	4
4.2	Stmívání (<i>The Twilight Saga</i>) – Stephenie Meyer.....	5
4.3	Saló aneb 120 dnů Sodomy (<i>Salò o le 120 giornate di Sodoma</i>) - Pier Paolo Pasolini.....	6
5	Závěr	6
6	Použitá literatura	7

1 Rozbor encyklopedického hesla “Umělecká hodnota“

V uměleckém prostředí rozlišujeme dva základní typy hodnot, na základě kterých zaujímáme určitý postoj k předloženému dílu. A to hodnotu estetickou a hodnotu uměleckou, které patří do skupin takzvaných vlastních hodnot.¹

1.1 Obecná definice v kontextu uměleckého prostředí

Umění tedy hodnotíme ze dvou základních hledisek. Z hlediska uměleckého a z hlediska estetického. Nutnost rozlišovat mezi hodnotou uměleckou a estetickou je důležitá proto, neboť pravidla, dle nichž dílo dosahuje umělecké dokonalosti (umělecká hodnota), se zcela neshodují s pravidly, na základě kterých se “umění“ líbí a je hodnoceno vnímátemi (estetická hodnota).²

1.2 Kritéria hodnocení z hlediska umělecké hodnoty

Co se týče hodnocení umění z hlediska umělecké hodnoty, tak v tomto duchu vede prim od počátku novověku neokoukanost a originalita jak umělce, tak i díla samotného. Na rozdíl od starověku, kdy bylo hlavním kritériem hodnocení umění naplnění klasických vzorů jako podstaty dokonalosti.²

---

¹ HENCKMANN, Wolfhart a Konrad LOTTER. *Estetický slovník*. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1995, 229 s. ISBN 8020504788. Hodnota estetická a umělecká, s. 81

² HENCKMANN, Wolfhart a Konrad LOTTER. *Estetický slovník*. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1995, 229 s. ISBN 8020504788. Hodnota estetická a umělecká, s. 82

1.3 Umělecká hodnota jako pojem – příčiny vzniku

Podstatou umění není jen estetická hodnota, ale je důležité vzít v potaz faktory, které s estetickou hodnotou nesouvisí. Z toho důvodu je uveden ve známost pojem umělecká hodnota.

Tomáš Kulka, který je původcem této myšlenky, zastává názor, že skutečný přínos pro “svět umění“ se prokáže až z hlediska historie, přesto však na druhou stranu také neztrácuje úvahu, že zkušený kritik dokáže “umění“ posoudit z hlediska jeho významu a hodnoty ihned poté, co mu je představeno.³

2 Předmluva k úvaze

Pojem “Umělecká hodnota“ v kontextu mainstreamové tvorby produkované primárně za účelem co nejvyššího zisku jsem si zvolil jako téma své práce především z toho důvodu, že jako slepý konzument takto lacině naservírovaného umění vím, jak je velice těžké odolat a vymanit se z jeho vlivu. Otázkou je, zda je vůbec důvod vymanit se a zda to má především smysl. Nebude se svět umění ubírat do budoucna už pouze tímto směrem a v tomto duchu? Na to si musíme odpovědět každý sám.

---

³ NAJSROVÁ, A. Problematika umělecké hodnoty. In *Mezinárodní webový sborník hudební výchovy*. Ostrava: KHv PdF OU, 2011.

3 Hodnocení umění

Hodnotit umění je samo o sobě velice ošemetná a nevděčná činnost. Neboť, co je pro jednoho uměleckým skvostem, který udává určitý standart ve své kategorii, může být pro druhého kýčem toho největšího druhu, ba dokonce v krajním případě ohyzdností. Je ovšem vůbec možné umění nějakým způsobem kategorizovat? Umění je samo o sobě z mého pohledu velice těžce uchopitelné.

Kde začíná a končí hranice, podle které můžeme s jistotou určit, co ještě je umění a co již ne? Podle čeho poznáme, zda má dílo nějakou uměleckou či estetickou hodnotu a co je už z uměleckého pohledu bezcenné? Vše je otázkou našeho subjektivního vnímání díla. Pokud nejsme zkušenými kritiky, jak můžeme posoudit, zda dílo má nějakou uměleckou hodnotu, když nám není umožněno ho sledovat z hlediska historie v rozmezí několika staletí.

4 Umělecká hodnota v souvislosti s vybranými díly

Rád bych v rámci své práce zmínil tři díla, která mě velmi osobitým způsobem ovlivnila a vryla se do mé paměti, ať již v pozitivním či negativním slova smyslu.

4.1 Malý princ (*Le petit prince*) – Antoine De Saint Exupéry (rok vzniku 1943)

Prvním dílem je literární skvost jménem “Malý princ“ od spisovatele Antoine De Saint-Exupéry. Toto dílo je často označováno jako pohádka pro dospělé. A myslím si, že právem. Ať tuto knihu čtete v kterémkoliv věku, vždy si z ní odnesete něco nového. V tom je její kouzlo, v tom je její umělecká hodnota, která nemůže být ničím zpochybněna.

V raném dětském věku je pro nás kniha pouze pohádkovým příběhem, který nás nepřestává fascinovat právě díky princovi, který přelétává z planety na planetu a objevuje svět.

V aktivním věku zjistíme, že jsme pozbyli veškerou fantazii, kterou jsme jako děti měli, když jsme tehdy opravdu viděli ve známé kresbě hroznýše, který snědl slona. Dnes vidíme už pouze klobouk. Uvědomíme si, že se díváme na svět příliš materiálně a je třeba se zamyslet nad našimi životními cíly a prioritami.

Ve stáří nám dílo připomene, že jsme byli kdysi dětmi, i když je to již velmi dávno. Nalézáme nepopsatelný vnitřní klid, uspokojení a především životní moudrost, kterou nejsme schopni nalézt dříve než tehdy, co prožijeme téměř celý život. Pravá umělecká hodnota tohoto díla se skrývá v těchto poselstvích. V poselstvích, která mají tu moc a dokážou, abychom se na svět dívali jinak.

4.2 Stmívání (*The Twilight Saga*) – Stephenie Meyer (rok vzniku 2005 – 2008)

Druhým z výčtu mých neméně oblíbených děl je sága “Stmívání“ autorky Stephenie Mayer. Byť je dílo fenoménem, které pobláznilo miliony čtenářů a diváků po celém světě, nechává mě na pochybách, zda vůbec nějakou uměleckou hodnotu má.

Nemohu se zbavit pocitu, že bylo vytvořeno pouze za účelem zisku. Šité horkou jehlou v době, kdy svět doslova prahnul po podobném tématu a bezmezně a nepokrytě ho hltal. Znamená to snad, že bych měl zanevřít na tuto literaturu? Estetickou hodnotu toto dílo jednoznačně má. Alespoň pro mne ano. Co se týče umělecké hodnoty, budeme moci posoudit až v horizontu času.

4.3 Saló aneb 120 dnů Sodomy (*Salò o le 120 giornate di Sodoma*) - Pier Paolo Pasolini (rok vzniku 1975)

Do třetice bych rád zmínil kontroverzní filmový počín “Saló aneb 120 dnů Sodomy“ režiséra Piera Paola Pasoliniho inspirovaný knihou markýze de Sade.

V úvodu se musím přiznat, že vůbec lituji své touhy shlédnout tento Pasoliniho tvůrčí počín. Z mého subjektivního pohledu se domnívám, že kdyby někdo hledal ve spojitosti s tímto dílem estetickou hodnotu, bude tak činit marně. Není to dílo stvořené pro peníze, nýbrž proto, aby šokovalo. A myslím si, že v tomto ohledu svůj účel splnilo. Jen se obávám, aby právě z tohoto důvodu a díky zvrácenosti, na které je postaveno, mu nebyla v horizontu času připisována umělecká hodnota, jak tomu tak u děl podobného ražení bývá. Je to až příliš zvrácené, musí to být tedy umění.

5 Závěr

Závěrem bych chtěl říci, že ve výsledku vůbec nezáleží na tom, zda dílo má nebo nemá uměleckou hodnotu, zda bylo vytvořeno pouze za účelem zisku nebo pro umění. Především záleží na pocitu, který v nás vyvolává.

7 Použitá literatura

- HENCKMANN, Wolfhart a Konrad LOTTER. *Estetický slovník*. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1995, 229 s. ISBN 8020504788.
- NAJSROVÁ, A. Problematika umělecké hodnoty. In *Mezinárodní webový sborník hudební výchovy*. Ostrava: KHv PdF OU, 2011.